(1)

श्रिजेगद्गुरुप्रसन्न॥ निंकुंबळेसिसमरंगनी॥ लक्ष्मनेनिजबानी॥ भुवनत्रयकंटकरावणी॥ पसि
रछेदुनिपाडिला॥ १॥ आब्रह्मस्तंबवरि॥ स्वर्गीआनिपाताळामितरि॥ बळिवंतबहुतप्रकारि॥
सामर्थ्यसागर॥ २॥ तेसमस्तहिइंद्रजिते॥ रूपातुल्यकेलेशरघाते॥ बहुवेळा जिंतिलेइंद्राते॥
म्हणोनिइंद्रजितनामा॥ ३॥ ग्रासिलाजैसाकाळेंकाळ॥ किंखंडिलावज्रेंअचळु॥ नानालघुरूपी
सिंहेविशाळु॥ गजवनीविदारिला॥ ४॥ जैसियापरिलक्ष्मणे॥ इंद्रजिनयेतलाप्राणे॥ उरलेनि
दळेदेखोनिउणे॥ पळतलंकाप्रवेशले॥ [illegible]नेनिविकटमारे॥ छेदिलीअसतिशरिरे॥
घबघबागळतिरुधिरे॥ हाहाशब्दकरित[illegible]॥ रायासन्मुखपाउनिमेटे॥ पोटीतिभुमीवरि
लोल्हाटे॥ मुखकरनळेंनाडिनीवोखटे॥ [illegible]पातिबहुत॥ ७॥ निंकुंबळेसिइंद्रजिते॥ आ
रंभिलेमहाहोमाते॥ सत्त्पशिंपुरेसेसेनेसमवेत॥ सत्पचक्रेटेविले॥ ८॥ भेदुसांगितलाबिभी
षणे॥ धाल्लपोघातल्लेलक्ष्मणे॥ हणुमंतेंकुंडचूर्ण॥ शिव्यापातकेले॥ ९॥ होममनिर्फळजालाव्य
र्थ॥ निधनाहुताशनेंग्रासिलारथ॥ पुढेमांडलामहाअनर्थ॥ संग्रामाचा॥ १०॥ लक्ष्मणइंद्रजिता
चेयुद्ध॥ नभुतोनभविषतिप्रसिद्ध॥ लक्ष्मणासाह्येतुषीविबुद्ध॥ शक्तीदेउनिजाले॥ ११॥ प
रस्परेंशस्त्रास्त्रे॥ युद्धजालेतिनअहोरात्रे॥ पुढेइंद्रजितातेंसौमित्रे॥ साधिलेसमरंगनी॥ १२॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

ऐसे वदतिपाय बट ॥ तव त्ते केशे आफळिल्ले लल्हाट ॥ दुखे तुंच व्वले पोट ॥ तुलंउला सुमित्र शी ॥ १३ ॥
मूर्छा येउनि पटिकारोनि ॥ जाला निचेष्टीत मेदिनि ॥ ते समई जवळिल्ले प्रधानि ॥ आवरुनि बैसवि
ल्ला ॥ १३ ॥ मुर्छना गेलिया दिर्घ स्वरे ॥ रुदना करिजे दशशिरे ॥ ह्मणे आहा कया कर्मे थोरे ॥ ऐसे कायके
ल्ले ॥ १४ ॥ हृदय आहाव्वे दुखान्वे ॥ पुनः पुना सुमित्र रिहा पोकपाव्वे ॥ ह्मणे ईन्द्रजिता कोपे कांव्वे ॥ आ
जिनु जग्यासिले ॥ १५ ॥ सकळ व्वसुतेकाळ्वं [illegible] व्वी ॥ चहुंउयासिन सराव्वी ॥ तो काव्व तु जव्व्हाउ
व्वी ॥ पयातु रखोव्वगे ॥ १७ ॥ तेपे तुज काय [illegible] दिनी ॥ पव्हिल्ले पालुनि वदनी ॥ वैरि बैसो
नि विमानी ॥ आनंदल्ले असतिल ॥ १८ ॥ तैंस [illegible] अरु वाशी ॥ निन्दा करिसी नीज मंदिरि ॥ तो दु
आजि पृथ्वीवरी ॥ रणांगणी पडुला सि ॥ १९ ॥ [illegible] उनिदु आपाइं ॥ सुलोचनानि वविह्वरर ॥ ता
तुं आजि रणांगना चा ठाइं ॥ गिंधरंचु वाला [illegible] ॥ २० ॥ अति सुंदर तामु रवमैउव्वी ॥ कर्णि कुंउले मु
कुट माथां झव्वाळ्ळी ॥ ते शिर आजी भशेनि धुव्वी ॥ पउले असेल कोठे ॥ २१ ॥ बहु न करिता संग्राम ॥
पावल्लासि आजी श्रम ॥ ह्मणोनि आपुला विरधर्म ॥ सांउनि वीश्रांति केली ॥ २२ ॥ सुत्ते ग्रासिला ते
काव्वु ॥ पंतं गे भशपा केला भव्वपानव्वु ॥ मज्यका च्या मुखी नपुगोव्वु ॥ सामावोनि ठेला ॥ २३ ॥ मनु
ष्या व्व सम पाचे निहस्ते ॥ जिवीन सांडिले ईन्द्रजिते ॥ आता रक्षिल कोपा कोणा ते ॥ वैरि वधा सिपाठ्य ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मजकुंभकर्णासहितसर्व ॥ मंत्रिप्रहस्तादिक राक्षसपुंगव ॥ येकेंद्रजित जेसि उनिवा ॥ तुली नासकवी
कासि ॥२५॥ ऐसे बोलता भुमिल्लोळे ॥ जळसोडिति विशाळ डोळे ॥ तुडेसुटोनि मोकळे ॥ कबरिभार
जाल्ले ॥२६॥ ऐसा सभामे उपि राजा ॥ सुनशोक करिसा उनिलज्जा ॥ पुढे प्रधानि धरुनि भुजा ॥ सुप
रश्व बोल्ले ॥२७॥ म्हणे राया आवरिवपु ॥ न करि रथा दिर्घ विव्हापु ॥ कन्याकुमरि भिरव्हा मंडपु ॥ आकांत
आरंभला ॥२८॥ रणीपडला मुरव्यतनयो ॥ ल[illegible] उनि गेला जयो ॥ म्हणपोनि दुःख करिता परित्
मयो ॥ सर्वथा न व्हे स्वामी ॥२९॥ विव्हाप करि [illegible] तुम्ही ॥ जंव व्हीदुःखे दुःखी न होतो आम्ही ॥
वेरि वधावे सैंयामी ॥ तो विचार शाहिला ॥३०॥ [illegible] सा डि पुढे पाहे ॥ हो पार ह्मेसे होन आहे ॥ वज्र
स्विच करुनि राहे ॥ आदि आता पासोनि ॥३१॥ [illegible] चे दुःख करपो पडे ॥ जरि विव्हाप करिता मागुता
जोडे ॥ मिथ्या शोक करिता पडे ॥ मुर्खचा चाडा ॥३२॥ [illegible] पाल्लमा होस्न व्हवे थोर ॥ तरि हा कोन ह्मी वि
चार ॥ सर्वासि मांडला संव्हार ॥ यकुहि वाचतान देखो ॥३३॥ पहिल्ले आटल्ले बहुतेक ॥ व्हसो शाउ
नल्ले काहि येक ॥ ते हि आटतिल हे कौतुक ॥ पाहो बाकुलेदेव ॥३४॥ प्रथम चि हे सितापापिनी ॥ आनिली
राज्या चि बुडवनी ॥ बुद्धि कर्मानुसारिनी ॥ तुह्मासि शाद्ब का यिसा ॥३५॥ ऐसे सुपारश्व बोलिला ॥ रा
वण शोक सा उनि अति कोपला ॥ सिता वधिन ह्मपोनि उठीला ॥ पिशाच्य जैसा ॥३६॥ ये सितेचे निम

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

संगे अरिवर्ग॥ सम मुहीं आपिपै हो समर्थ॥ सयो पावलें राक्षसे सकुळ॥ सर्व संपत्ति सहित॥३७॥ सुंदर
नारि केचियां॥ जिहीं देवांगणा दासि केलीया॥ त्यास कवण विधनाजा लिया॥ त्यासि कारण ऐसि ता॥
हीं सितानकेकावदेंष्ट्रा केवळ॥ उणे असिलें राक्षसकुळ॥ आनाद्धे दिन यिचे शिरकमळ॥ ठाकिन रिपु
सागरी॥३८॥ बोलत ऐसा उत्तरी॥ दुर्दैवें खोट विदुरखलहरी॥ असिला नारवर्गे पेउनि करी॥ अशोकवना
त आला॥३९॥ उर्वे उचलुनि खड्ग वली॥ सितेप्रति धावे तेव्हां॥ नवते देखोनि दच कली॥ अकस्मात
ते काळी॥४०॥ समक्षा वयाआला काळु॥ कीं उरुषु पावला यीं येवळु॥ तानो पुढे पेटला अनळु॥ भस्म क
रावया॥४१॥ कमळिनी वरि गजु पावला॥ धातु ... अधीं जव कि आला॥ तानो कुगर पानि पावला॥
चंदन शारवा मुखी॥४२॥ बुद्धि वरि पावला क्रोध॥ ... वरि माडला विरोध॥ न पश्चिवरि अप्रसिद्ध
मदनु ठाकित आला॥४३॥ रावणा सिते सि ... ॥ पधुये नादेखिला दुरी॥ मग त्रिशामावे हृदया
भितरी॥ त्वरपासमरती जाली॥४४॥ आम्ही पोस्वामि लंके सि आलीया साठी॥ तुज मजन के चि भेटी॥ का
विनि अवचट लल्हाटी॥ अपमृत्यु मांडला॥४५॥ मज रावणा वधिनो ये का व्हीं॥ को पासां गेल तुम्हा जव
ळि॥ शुद्धि करुनि गेला वान्नर ते व्हीं॥ तो हि कैसा जा पेल॥४६॥ रघुत्तमा तुम्ही आपिले क्षमपे व्हें
न कष्ट केले मज कारणें॥ बहुत कपि गेले मरणें॥ बहुत राक्षसे समारुनि॥४७॥ बहु तेक कार्य शीघ्र गेले॥

38

परस्तिगपावनाविध्नउदेल्हे ॥ जैसेगिरिमस्तकपावतासाल्हे ॥ पतनभुमी ॥ ५४ ॥ ऐसिजयातुरमैथुनकी ॥
भावनाकरिहृदयकमल्ही ॥ तवरावणायउनिजवल्ही ॥ स्वकुहापातालाला ॥ ५५ ॥ ऐसेआरंभिल्हेदरं
स्त्रिवे ॥ शास्त्रसितेवरियाकावे ॥ तवहस्तिधरिल्हेसुपारभ्वे ॥ हांहोस्त्रियानधुनये ॥ ५६ ॥ आपनाआउप
लुनिसिता ॥ घेतलिकुशीचित्रसिल्हेना ॥ सुपारभ्वजालाबोलता ॥ अपॅपरिसगानृपति ॥ ५७ ॥ ध
र्मशास्त्रिधर्मबोलील्याऐसा ॥ पडेरथमरिल्हेपुर्जानहिंसा ॥ तरिस्त्रुवपसुचावधल्हेंकेशा ॥ समानस
पोजे ॥ ५८ ॥ ऐसास्त्रुववधुकोटीवरी ॥ तेगेहसायेकीसिसरी ॥ कोटिगोहत्याऐसियापरि ॥ येकिब्र
ह्महत्येसमान ॥ ५९ ॥ कोटीब्रह्महत्येचारो … ॥ तुलिना येकायतीचिहत्यापडे ॥ ऐसाको
टियतिचावधुजरिजोडे ॥ तरियेकिस्त्रिहत्से … पोतिसर्वशस्त्रडामपी ॥ स्त्रीहत्सेचेदोषना
यकवेतिकपी ॥ करिविचारुअंतःकपी … तकोचा ॥ ६१ ॥ स्त्रीबाव्लशरणागत ॥ पिशाच्च
गोब्राह्मणव्याधिवंत ॥ इतकीयावरितुवलावाहस्त ॥ जापातेनपुतुषो ॥ ६२ ॥ तुनरिजापाता
पुण्यश्लोक ॥ पौलस्तीचाकुळदिपक ॥ हास्त्रीवधाचाकळंक ॥ नेदिलगोंसर्वथा ॥ ६३ ॥ तुंपर
मसदाचारशील ॥ आजन्मपर्यंतउत्तमकाळ ॥ साधिल्हाशास्त्रोक्तक्रमवळ ॥ ब्रह्मकर्मविषइ ॥ ६४ ॥
सहिंनापरक्रमब्राह्मणपाजरा ॥ यावेरव्याख्यानाचापंचवया ॥ सातुजजिह्वायीसुभटा ॥ अ

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai " Jain, Project "

र्थकरत व्हामवु ॥६१॥ अगाध नकळे वेदु ॥ मग ता केला शाखा भेदु ॥ विस्तारला तु स्याज्ञानबं
दु ॥ लोकोपकाराकारणे ॥६२॥ तुस्याउपाख्यायाहि क्रे ॥ विधाता जाला ये कु ॥ तु त्या सिरास समहे
पातिलोक ॥ नेपातामंदबुद्धिस्तव ॥६३॥ सुर्येस वासि प्रकाशवी ॥ स्यापुढें धरिली उजबुनि दि
वी ॥ तेसा मि बोलतो गोसावी ॥ सर्वज्ञ सर्वथा ॥६४॥ हेसि नाव धुनिकोप फव्वा ॥ का यराज्य थांके
ल अरिवि ॥ रपीपउले नेराक्षसदव्या [illegible] कायेसा युते ॥६५॥ आना जाले ते विप्रमापा ॥
होपारनवुके सर्वथा जा पा ॥ पुढें प्रसा [illegible] निर्वाप [illegible] बलास मयहि युद्ध करू ॥६६॥ ऐसे बोलिलु
सुपारश्व ॥ विवेकें बोधिला रङ्गायिव ॥ ध [illegible] सिते सिउ पेगा आले ॥६७॥ सुपारश्वे
केला प्रबोधु ॥ तेसा विरावणे आवरिला [illegible] जेसा ब्वाल्वं दिनांशीधु ॥ बोसन ला मागे ॥६
पारधिभरुनि कानाडी ॥ हरपी बरिज [illegible] उ ॥ नवअकस्मान बिव्हातुनि आठि ॥ सपे
पाईपातली ॥६८॥ घेनुवरि व्याघ्रसे पावला ॥ नवमध्ये विशिहे हाकिला ॥ तेसा रावपाचाया
वारवेंडिला ॥ सुपारश्वे नेकावी ॥६९॥ अभ्दुत वायोधा नतु ॥ सासि स्थिर करीपर्व तु ॥ ते सासुव
पा चौया वारश्वे केला शांतु ॥ क्रोध रावपावा ॥७०॥ सुपारश्वे धरुनि करु ॥ मुरउविला लंकेश्वरु ॥
ऐसे देखोनि हर्षथोरु ॥ मेथ्वीसि जाला ॥७१॥ लिव्हाल्ला बितकाव्वनु प ॥ आंगावरुनि जा

५A

यसर्प॥तैसेजालेसिते सिलैंकाधिप॥मुरउोनि गेलियां॥८२॥जावपागेलापरिसेवटी॥त्ति
यहोतेंसितेचेपोटी॥जेसापुरवोहटलियांवरटी॥तिरिथाबलीअसे॥८३॥शुरुपाचक्षाति
येतव्ही॥त्तयातुरदेखोनिमैथव्ही॥त्रिजटाहोतिजवव्ही॥नेबोलतिजाली॥८४॥परिसिनोसि
तेभुत्तानने॥रघुकुव्टीव्वकोंगने॥देवाधिदेवाचियेआज्ञे॥होपेरहोउनिव्ले॥८५॥ज्ञात
कोटीसविस्तर॥निके॥भविष्यकथिलेवाल्मीके॥तेनक्वेनोसर्वथाव्टीके॥चरित्रश्रिरामाचे॥
असेत्ताविनीकर्मरेखा॥जेरामहस्तेमृस [illegible] रामुरवा॥राज्यबिभीषपा॥सिसर्वसुरवा॥सुरमु
महोतिल॥८७॥तुजसितुझेनिव [illegible] सिघकाव्वेशुसे॥कुपिचक्रेसिंसमारीपे॥
अयोध्येसिजाल॥८८॥आत्मारामसर्वन [illegible] तैसाव्याहतदयात॥तोकायकरिलतुसाघ
ता॥ऐसेपडेलकेवी॥८९॥तुजकारपोगुपा [illegible] द्वयवनीपोलेभ्रमने॥साउेश्रापदेरेखोनि
सिते॥ऐसेवरेरामु॥९०॥उसतिपाव्वनप्रव्यपाकतो॥तुतयारामाचिकांता॥तुजकाव्वत्रयीश्र
त्तयवोविंना॥साहिसर्वथामाये॥९१॥ऐसेत्रिजटाबोलिली॥ताकाव्वचिंतासितेचिगेली॥
जैसिगगनिचिविजविसाली॥गगनपोकवीमध्ये॥९२॥उपरिमैथव्वेश्चराचिपुत्री॥ह्मपोनि
जटेधन्यतुझीमैत्री॥थोरपुण्यपडलेधरत्री॥साक्षआनिआत्मारामु॥९३॥रामवियोगाचे
दुःखवोझे॥तेवाटोनिघेतलेतुवांमाझे॥शुद्धअमव्वशरिरतुझे॥याराक्षसचक्रामध्ये॥९४॥१८॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai ... project of the

ताउरवदिन वनात पियुष वळी ॥ जैसी सदा फळे लागली ॥ तै सिचि जटेतुं येकाव्ळी ॥ राक्षसामध्ये आ
हिसी ॥ ८५ ॥ कैकट देशामध्यें गया ॥ कितिवार प्यां तप्याया ॥ नानापरपारपानावया ॥ नोकाम कराव
यि ॥ ८६ ॥ कीपाषाणप्रसादिदेवी ॥ कीभुनस्थळामध्यें निधान ठेवि ॥ नाना नम कूट कातचंउ दिवी ॥
वाल्तनो आधार भूत ॥ ८७ ॥ ऐसें मधुरागिरा गोरवे ॥ जान क्रिया त्रिजटे सिसे नोशाविले बरवे ॥ पुढें स
कोसिगेलीयां रशणि वे ॥ कैसेवर्त्तल्ले असे ॥ ८८ ॥ अग्नि लागला रक्षरवेंडामी नरी ॥ मध्ये मजु कोंदेल
ते अवस्वरि ॥ तुटो निवेव्वा विजब नकोंओरि ॥ येउनि आगेसि आदव्ळति ॥ ८९ ॥ कि बुउन असतासमु
द्रो दरी ॥ मां जिसवांग फ्रोडिल्लेप व्ववरि ॥ नानापडलियामूरपांत कविवरि ॥ कोयि रश्मीवू लागले ॥
ऐसियापरिते समर्ग ॥ लंकेशाचे सर्वां दुःखाचा ... तुट तसु पउत्रा प्रवाहि ॥ चिंताल क्षनें स्त्रिया ॥ न
मेत्रियाचे मत्तें विचारु ॥ करुनि तेकाव्वेल्ल के ... द्र होतासे नासागरु ॥ तोयुध्यासि पाठविला ॥
अतिरथिर थीशेव्यक ॥ अश्वसारिगजरथ ... वू परोतिऐसे कटकू ॥ चतुरंगासिद्ध जाले ॥ ९१ ॥
तरव्वराज आज्ञेकरुनि वेगे ॥ वालिलेपुर्वद्वारमार्गे ॥ वाद्यवीन गर्जती तेपोस्वर्गे ॥ प्रभु मिवरि
येवो पाहती ॥ ९२ ॥ एनूमद व्वाचा रवराटोप ॥ देसा प्रळयिकाळा चाको प ॥ रपापावता केल्लाप मम
दर्प ॥ वान्नरि वेंउ घोझे ॥ ९३ ॥ जातार घुनाथ ति पुवेद व्वा शारधा तेसें व्हारिलेस कूव ॥ ते श्रोतिमि
त्तनिश्चव्व ॥ करुनि पुढें परिसावे ॥ ९४ ॥ इति श्री रामायणी कथारवेंउ ॥ परमरसाळ युद्ध कांड ॥ वा
ल्मिकी तत्पदीरा ध्व चेंउ ॥ द्दस्त्नदास मुद्गल द्दणे ॥ ९०५ ॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ सा ॥ ६ ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com